

Crisis is tijd voor verandering

Soms moet een ongewenste situatie eerst escaleren voordat er een broodnodige verandering kan worden gerealiseerd. De oude Chinese filosoof Confucius zei al: 'Ga langs de rivier zitten en wacht tot het lijk voorbij komt drijven.'

Mevrouw Van Gelderen is nu 92 jaar. Nooit getrouwd, geen kinderen. Iedereen om haar heen is overleden, of afgehaakt vanwege haar "sterke karakter". Door haar verslechterde mobiliteit is de steile trap naar haar kleine appartementje een levensgevaarlijke dagelijkse onderneming geworden. Door verminderd zicht en tanende organisatievermogens is het huis vervuild, stapelt de ongeopende post zich op en laat de zelfzorg te wensen over. Twee neven en hun partners zijn de enigen die nog contact met haar hebben. Al jaren dringen zij aan op verhuizing. Op z'n minst naar een appartement zonder trappen, maar het liefst naar een plek met zorg nabij. Adviezen worden afgewimpeld. 'Het gaat toch prima zo!' Huishoudelijke hulp? 'Ik zie helemaal geen muizen.' En: 'Ik ga nog liever dood dan dat ik hier weg moet.' De neven bellen de huisarts: 'Zo kan het toch niet langer!?' en 'Moet ze eerst van de trap vallen voordat u actie onderneemt?' Maar de huisarts kan ook niet veel doen, behalve zijn gemeente zorg uitspreken. Ondanks het inzetten van een casemanager en een bezoek van de specialist ouderengeneeskunde, wordt de situatie er niet beter op. Mevrouw Van Gelderen is nog wilsbekwaam en luistert alleen naar zichzelf. Harder duwen leidt slechts tot meer weerstand. Er rest niets anders dan het met lede ogen aanzien en langs de rivier zitten, wachten tot het moment daar is dat er ingegrepen kan worden. Als zij op een slechte dag niet meer op haar benen kan staan, begint de crisis. De thuiszorg schaalte op naar 4 zorgmomenten per dag. De neven en ook de huisarts zitten al snel aan hun zorgplafond. Een crisisbed wordt gevonden en de brandweer komt eraan te pas om mevrouw Van Gelderen uit haar geliefde appartement te halen. Ze zal er niet meer terugkeren.

Hoe vaak komt het niet voor dat ouderen bij verslechtering van hun gezondheid zelf geen tijdige maatregelen nemen? Natuurlijk wil je het liefst samen met de patiënt de zorg verantwoord regelen. Het ijzer smeden als het koud is. Proactieve zorgplanning. De werkelijkheid blijkt weerbarstiger dan de theorie. Dan wil of kan de patiënt de eigen kwetsbaarheid niet onder ogen zien. Vertrouw er dan op dat een escalatie zal volgen die de onwenselijke situatie zal doorbreken. Crisis is de tijd voor verandering. Niet ideaal, wél een doorbraak. En wees niet verbaasd als patiënt na 6 weken opname in het verpleeghuis zegt: 'Ach, het bevalt hier best goed, dat had ik eerder moeten doen.'

David Bentz van den Berg, huisarts-docent

'Als zij op een slechte dag niet meer op haar benen kan staan, begint de crisis'